Miért drága a Magyar Állami Operaház üzemeltetése és miért nem juthatnak el a közpénzből fenntartott intézménybe a magyar állampolgárok?

Ez a dokumentum egy, a Magyar Állami Operaháztól peres úton (Fővárosi Ügyészség Ítélete alapján megküldött) dokumentumokra és egyéb, nyilvánosan elérhető információkra alapuló vélemény.

A Magyar Állami Operaház jelenlegi vezetése egy autokratikus, egyszemélyes, egyeduralmi rendszerre épülő és az ilyen rendszerekre minden attribútumával rendelkező intézményt alakított ki. Szemérmetlenül, politikai támogatással.

Ennek csak egy pár, kiemelt lépése:

2012-ben megszűntette az énekes szólisták (magánénekes) munkaviszonyban történő alkalmazását. Ezzel a főigazgató gyakorlatilag önmagának vindikált minden döntési jogot arra nézve is, hogy melyik produkcióban, kit, milyen szerepre és milyen díjazással „kér fel” egy-egy szerepre. Ez persze számos súlyos szakmai kérdést, de etikait is felvet, mind a mai napig!

Az önkény, a szakma véleményének figyelmen kívül hagyása jellemzi a balett tagozat működését. Az operaház balettkara egy valódi együttes volt és ez valamennyi produkcióban eljutott a nézőkhöz is! A balettekben egy „valódi” mesét láttak, valódi szereplőkkel, nem a most jellemző ugró-forgó robotokat, akik nem nagyon tudnak még egymással sem kommunikálni, hiszen jellemzően számos országból jöttek. Ez persze nem lenne baj önmagában, hiszen számos más ország balettkaraiban is vannak – igaz több-kevesebb – külföldi táncosok. Itt a lerombolt együttes nem a magyarországi balett hagyományokra, az akkreditált, felsőfokú szakirányú képzést nyújtó

Táncművészeti Egyetemen képzett művészekre épít, hanem azokra, akik egy felhívásra idejönnek Budapestre.

A balettigazgató és a főigazgató úgy érvel, hogy „alig jelentkeznek”, kevesen végeznek az egyetemen, stb. Ez így van. Miért? Főleg miattuk! Igen! Erről mindenki hallgat! Ki adná gyermekét egy olyan, számtalan lemondást, kitartást, már egy 6-10 éves gyermektől is nagyon kemény munkát igénylő iskolába, aminek eredménye szinte biztosan az lesz, hogy külföldi társulatban kell majd elhelyezkednie a fiatal művésznek. Eközben az operaház a saját, akkreditáció nélküli fizetős tanfolyamának látogatóit teszi be azokba a szerepekbe, amelyekbe sok tíz éven keresztül a Főiskola, később az Egyetem diákjai, hallgatói szerepeltek, szereztek színpadi rutint.

A legutóbbi főigazgatói pályázat után Ókovács Szilvesztert nem szakmai alapon, hanem politikai döntés alapján nevezték ki pozíciójába úgy, hogy a kijelölt szakmai grémium véleménye gyakorlatilag alkalmatlanságát mondta ki azzal, hogy mindössze két szavazatot kapott. Ezután megkezdődött a tisztogatás. És ez tart a mai napig!

A szakmai javaslattételre felkért szakértők, művészek tudták, hogy miről beszélnek, hiszen látták, megélték, hogy Ókovács Szilveszter hogyan tehetett meg mindent a politikai hátterére építve, hogyan tűntette el a Magyar Állami Operaházat Európa vezető operaházainak listájáról.

De akkor a számok, amik nem hazudnak és objektív képet mutatnak. Ezeket több körben, **közadatigényléssel kaptam meg az Operaháztól**, kiperelve azokat úgy, hogy keresetemnek a Fővárosi Törvényszék minden pontban igazat adott és kötelezte az Operaházat a teljesítésre.

Az éves közvetlen és közvetett kifizetések a vezetőség részére.

Év	Balettigazgató	Főigazgató	Főigazgató-helyettes	Művészeti igazgató
2021	HUF 23,357,299	HUF 28,881,347	HUF 29,423,908	HUF 23,885,534
2022	HUF 30,813,500	HUF 33,885,257	HUF 28,911,000	HUF 26,788,402
2023	HUF 35,469,332	HUF 67,082,593	HUF 44,259,258	HUF 32,012,431
2024	HUF 50,212,946	HUF 61,493,470	HUF 58,409,226	HUF 43,100,863
2025	HUF 61,176,359	HUF 66,150,447	HUF 63,732,716	HUF 47,803,722

A pontos számokból láthatóak teljesség igénye nélkül! –, hogy a Főigazgató éves különféle jogcímeken fölvett, illetve felhasznált pénzei 4 év alatt 2,3-szorosára, vagy ha úgy tetszik 230 %-al nőttek!

Mindeközben a balettigazgatóé 260 %-a lett a 4 évvel korábbiaknak.

Még érdekesebb ez, ha ezt a havi átlagokkal mutatjuk meg:

Év havi összes átlag	Balettigazgató	Főigazgató	Főigazgató-helyettes	Művészeti igazgató
2021	HUF 1,946,442	HUF 2,406,779	HUF 2,451,992	HUF 1,990,461
2022	HUF 2,567,792	HUF 2,823,771	HUF 2,409,250	HUF 2,232,367
2023	HUF 2,955,778	HUF 5,590,216	HUF 3,688,272	HUF 2,667,703
2024	HUF 4,184,412	HUF 5,124,456	HUF 4,867,436	HUF 3,591,739
2025	HUF 5,098,030	HUF 5,512,537	HUF 5,311,060	HUF 3,983,644

Igen. Ezek a tényszámok! Főigazgató havi átlagban 5,512,537.- Ft-ot, a balettigazgató havi átlagban 5,098,030.-Ft bért és egyéb címeken juttatásokat kapott.

Ehhez még fontos hozzátenni, hogy a főigazgató jogdíjakat nem vesz föl, azt majd **mandátumának lejártakor, egyösszegben kívánja fölvenni** belső információk szerint.

Néhány kiemelt tétel, ami rámutat arra, hogy milyen extra juttatásokat adtak maguknak a vezetők **ebben az időszakban**:

Célprémium

A **főigazgató 19,405,330.- Ft**-ot vett fel „**célprémium**” kifizetésként, a **főigazgató-helyettes 15,700,000.- Ft**-ot ugyanezen a jogcímen. Mi lehetett a kijelölt cél? Minden évben többet költenek, mint amennyit az évről-évre drasztikusan növekedő költségvetés tervez.

Jutalom

Jutalom jogcímen a balettigazgató **3,134,720.- Ft**-ot, a **főigazgató-helyettes 5,630,000.- Ft**-ot. Mire kaptak jutalmat?

Törzsgárda

Törzsgárda (?) jutalomként a főigazgató **7,900,000.- Ft**-ot, a **balettigazgató 6,991,200.- Ft**-ot, a **főigazgató-helyettes 9,412,000,- Ft**-ot (!) kapott.

Üzemanyag térítés

Üzemanyagra a főigazgató ebben az időszakban 11,964,929.- Ft-ot, helyettese 5,808,278.- Ft-ot, a balettigazgató 4,427,124.- Ft-ot költött. A főigazgató esetében például ez – a változó üzemanyagárakat csak megbecsülve – **360-400 ezer km megtett utat jelent**, természetesen egy „céges", szponzor által biztosított **luxus járművel**! Csak az összehasonlíthatóság kedvéért: ez elég a Föld egyenlítőn történő 9-10-szer történő megkerülése! Azért az nem kevés egy operai alkalmazott esetében…

Szabadságmegváltás

Itt érdemes megemlíteni, hogy a főigazgató 2023-ban, két részletben vett föl **19,170,000.- Ft-ot: szabadságmegváltás jogcímen**. 12,150,000,- Ft-ot március 23-n, majd egy hónappal később 7,020,000.- Ft-ot. Mivel az ötéves megbízatása 2023 február 14.-n lejárt, ezért – ha nem tudta volna előre, hogy őt fogja a miniszter kijelölni, akkor a jogszabály szerint a megbízatás utolsó napján kellett volna elszámolni a ki nem fizetett szabadsággal, ha volt ilyen! Ezzel több probléma is van!

Bár előfordulhat ilyen nagyságrendű szabadság felhalmozás, de ezt a jogszabályok (Munka törvénykönyve) gyakorlatilag nem teszik lehetővé. A közadatigénylésre adott válasz szerint:

„Dr. Ókovács Szilveszter főigazgató munkaszerződése szerinti munkaidő heti 40 óra, kötetlen munkarendben. Munkavégzési hely a Magyar Állami Operaház székhelye és telephelyei."

A kötetlen munkaidő, különösen a főigazgató valós, heti 40 órás munkaidejének ellenőrzése gyakorlatilag önbevallás, illetve a főigazgató utasítása szerint van elszámolva. Az operaházban – tudomásom szerint – a heti 40 órás kötetlen munkaidő nyilvántartásnak nincs igazolható dokumentációja, így ennek a több mint **19 millió Ft-os kifizetése** is nehezen

igazolható, indokolható a kifizetés tényszerű alapja. Mi indokolhatja a nem egy részletben, hanem két részletben történő kifizetést? Mivel ez – is – közpénzből lett kifizetve, ezért ez kirívó.

Az tény, hogy ilyen munkakörökben a megválasztott időszak lejártával el kell számolni minden ki nem fizetett szabadsággal, de ez sok kérdőjelet nyit ki, főleg etikaiakat. Ebben kirívó az, hogy éppen ebben az évben, egyértelműen politikai döntéssel és nem szakmai alkalmasság alapján nevezik ki Ókovács Szilvesztert újra az Operaház főigazgatójává.

Az előző évben, években (?) felhalmazott ilyen mértékű ki nem vett szabadság azért is nyit sok kérdőjelet, mert abban az előző időszakban – 2022-ben! – Ókovács Szilveszter kapott egy tudományos fokozatot is a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Doktori iskolájában, amihez bizonyára sok időt kellett munkahelyén kívül töltenie, azaz szabadságon.

Megbízási díj

Szintén érdekesség, hogy az operaház vezetői Megbízási díj jogcímen is fölvesznek: **főigazgató 5,000,000.- Ft**-ot, **balettigazgató 3,621,000.- Ft**, a **művészeti igazgató**, mint egy közintézmény alkalmazottja, ebben az intézményben szintén megbízási jogcímen **15,990,000.- Ft**-ot vett fel.

A operaház jogi képviselője ugyanakkor a Fővárosi Törvényszéken, mint alperes, felperes kérdésére azt állítja, hogy „egy belső utasítás alapján, a vezetők Megbízási díjat nem kaphatnak”. Ezután megküldik az ítéletnek megfelelő adatokat, abban pedig mi szerepel? Mindösszesen **24,611,000.- Ft**-ot **Megbízási díjként vett föl a négy vezető**! Jutalom jogcímen **további 14,484,720.- Ft**-ot adtak egymásnak! Vajon mi indokolja, hogy a sok egyéb jogcím mellet még ezeken is további milliókat vegyenek föl?

A magyarországi kultúrpolitika semmibevevése

A mindenkori Magyar Kormány óriási összegeket – hogy ez elég-e, vagy nem, az nem tárgya ennek az elemzésnek – fektet a kultúrába. A kultúrpolitika alapvető feladata **a kulturális örökség megőrzése, a kortárs értékek létrehozásának támogatása, valamint a kultúrához való egyenlő hozzáférés biztosítása minden állampolgár számára**.

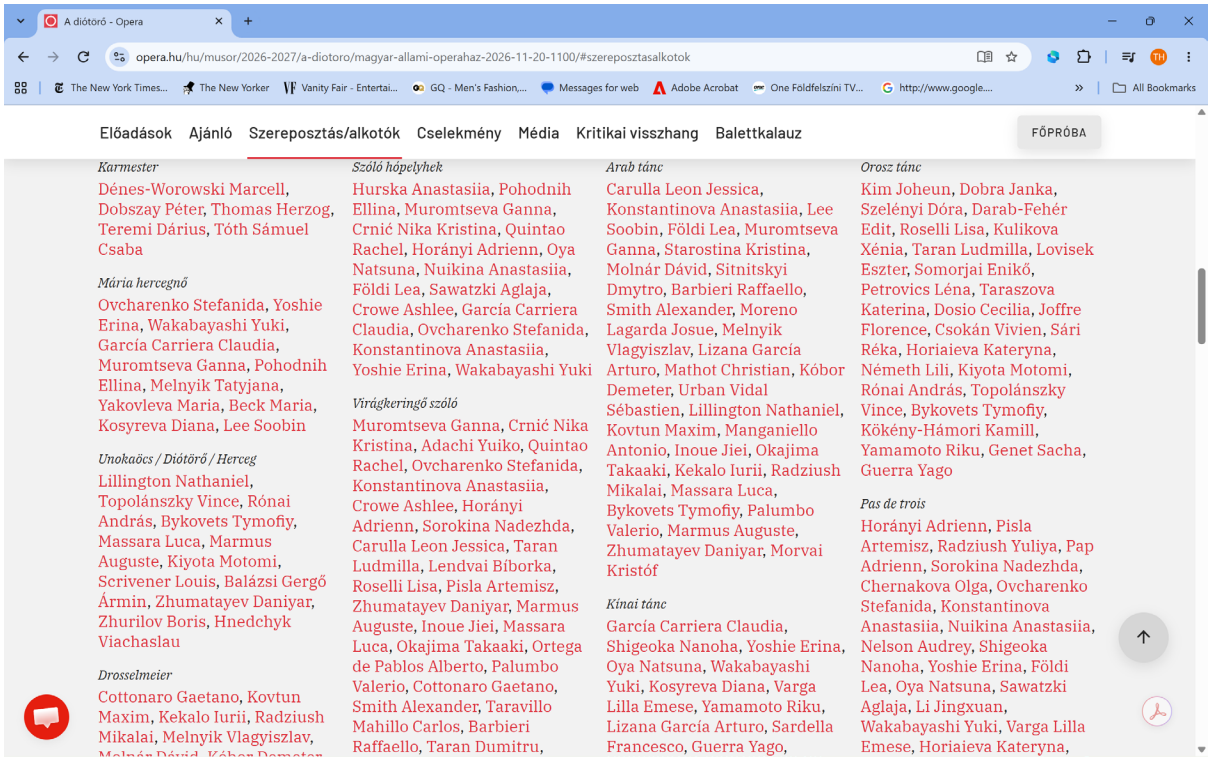
A közpénzből fenntartott kulturális intézmények (például nemzeti színházak, múzeumok, **operaházak**) esetében a kultúrpolitika egyik legfontosabb társadalmi és etikai felelőssége éppen az, hogy **a magyar állampolgárok – akiknek az adójából ezek az intézmények működnek – ne szoruljanak ki a saját kultúrájukból.**

Diótörő a fejős tehén?

Ezzel éles ellentétben, a Magyar Állami Operaház vezetése, konkrétan Ókovács Szilveszter arra a kérdésre, hogy miért teszik a karácsonyi időszakban (túljátszatott) Diótörő előadást a jegyárak miatt gyakorlatilag elérhetetlenné a magyar embereknek, arra azt válaszolja, hogy azért, mert úgy több pénzt csinál az előadás… „Dinamikus árazással” adják el a jegyeket: Béccsel, a La Scala-val, vagy akár a párizsi operaházzal ellentétesen!

A Diótörőre a jegyek most is 120 000 Ft (!) és 28 500 Ft-közötti áron vásárolhatóak meg a szinte teljesen közpénzből – ellentétesen szinte valamennyi nagy európai operaházzal! – eltartott budapesti operaházba.

A 49 előadás ráadásul **a nézők egyértelmű becsapása is**. Sehol a világon nem játszanak egy szériában balettet 12 „szólista” szereposztásban!

Ez a szereposztás szám lehetetlenné teszi az azonos művészi színvonalú előadásokat, amiről persze a nézők mit sem tudnak! Amikor az együttes Étoile-ja, vagy Demi-soliste-ja, esetleg Coryphée-je táncolja a főszerepet, az közel sem ugyanaz a darab! Itt a „jegybevétel-centrikus-vezetés” egyszerűen becsapja a nézőket! A Louvre-ban sem úgy van, hogy egyik nap a Mona Lisa, másik nap egyik fekete-fehér fotó lóg róla a falon és ugyanazt a belépőt kell megvenni! Nagyon nehéz ezt persze úgy megfogalmazni, hogy ne bántsa meg az ember a művészeket, de erről nem ők tehetnek és ez természetesen senkinek nem a célja, sőt! Elnézést is kell kérni, ha valaki ezt esetleg félreértené!

A balettkarról nem is beszélve, akik a mérhetetlen számú előadás (délelőtt-délután) közben minden „szólistával” is külön le kell, hogy próbálják az előadás egyes részeit, gyakorlatilag egész nap az intézményben vannak!

Nem csak az egészségüket veszélyeztetik, hanem az evidencia, hogy ők sem tudják a 49. egymás után játszott előadáson azt a színvonalat hozni, ami elvárható kéne, hogy legyen! Nem ők tehetnek róla!

Összehasonlítás képpen: amíg Budapesten 49 Diótörőt játszanak a téli szezonban, addig Bécsben 6 Hattyúk tava, a milánói Scala-ban 5-5 Diótörőt

decemberben és januárban, a Holland Nemzeti Balett pedig 19 Hamupipőke előadást játszik decemberben és kettőt januárban!

Ha Budapesten a Diótörőnek kell „eltartani" a színházat, akkor **komoly pénzügyi tervezési, vezetési hibák vannak**! És ne gondoljuk azt, hogy azért van ennyi előadás, mert ez a legjobb a világon! Nem, nem az, nem is rossz persze, de ez szubjektív megítélés kérdése, ami nem tárgya ennek az elemzésnek

Azon már el lehet gondolkodni, hogy miért kellett a korábbi Diótörőt kidobni azután, hogy az operaház- és balett új vezetősége átvette az operaházat. Természetesen korábban sem, a korábbi koreográfiára sem volt az az előadásszám, amire ne lehetett volna eladni minden jegyet!

De a korábbi vezetőségek alatt mások voltak a szempontok: a szólókat szólisták táncolták, az előadások színvonala sokkal kiegyenlítettebb volt, a jegyárak a magyarok számára megfizethetőek voltak és a balettkar „túlélési-esélyei" jóval nagyobbak voltak! Január közepén nem egy kiégett, kifacsart balettegyüttes volt, akik a „nagyobb bevétel érdekében", gyakorlatilag egy percet sem tudnak a karácsonyi időszakban a családjukkal, gyermekeikkel tölteni – családbarát!.

Talán azt is érdemes megemlíteni, hogy a korábbi, 1950 december 21.-e óta, Oláh Gusztáv gyönyörű díszleteiben játszott előadás helyett, az „új" Diótörő után a **balettigazgató előadásonként több százezer forintos jogdíjat vesz föl**, egy olyan előadás „alkotójaként", amihez valójában nem sokat tett hozzá, vagy vett el, és amelyik előadás eredeti formájában is éppen ennyi nézőt vonzana be a színházba, akár csak a korábbi verzió is. Akkor miért kellett lecserélni? Csak a tavalyi évben **Solymosi Tamás** a balettek „társkoreográfusi jogdíja" címén **10 495 454 Ft-ot** vett föl (!), miközben az együttes nap mint nap megfeszített munkával dolgozik.

Miért van az, hogy a vezető balettegyüttesekkel rendelkező operaházak a „klasszikus" verzióikat játszák mind a mai napig? Ők csinálnak rosszul valamit?

Bécsben a 62 éve, 1964. október 15.-n bemutatott, milánói La Scala-ban az 1969. szeptember 15.-n, 57 éve bemutatott, de Londonban is a Királyi Balett a 42 éve, 1984. december 20.-ai verziót játsza!

Ha már az Operaház költségeiről van szó. A következő táblázat elgondolkodtató.

Magyar Állami Operaház			Wiener Staatsoper (Volksoper nélkül!)			La Scala, Milan			Netherlands Nationale Opera & Ballet, Amsterdam			Royal Ballet & Opera, London			(Opera Bastille, Palais Garnier)			Royal Swedish Opera/The Royal Swedish Ballet		
Balettegyüttes létszám		**120**	**Balettegyüttes létszáma**		**76**	**Balettegyüttes létszám**		**70**	**Balettegyüttes létszáma**		**72**	**Balettegyüttes létszám**		**75**	**Balettegyüttes létszám**		**152**	**Balettegyüttes létszáma**		**70**
Szólista		20	Szólista		35	Szólista		16	Szólista		26	Szólista		39	Szólista		30	Szólista		18
Együttes		100	Együttes		41	Együttes		54	Együttes		46	Együttes		36	Együttes		122	Együttes		52
															Opera Garnier AND Opera Bastille!			A Cirkus-ban!		
Éves előadásszám 80-100 (148)					**60**			**45**			**75**			**140**			**180**			**100**
November	Diótörő	10	Novemer		0	November		0	November			November		0	November		0	November		0
December	Diótörő	29	December	Hattyúk tava	4	December	Diótörő	5	December	Hamupipőke	19	Dcember	Diótörő	24	Dcember		0	December		15
Január	Diótörő	8	Január	Hattyúk tava	2	Január	Diótörő	5	Január	Hamupipőke	2	Január	Diótörő	7	Január		0	Január		8
Összesen:		**47**	**Összesen:**		**6**	**Összesen:**		**10**	**Összesen:**		**21**	**Összesen:**		**31**	**Összesen:**		**0**	**Összesen:**		**23**

Hogy lehet az, vagy mi indokolja azt, hogy amíg a Wiener Staatsoper-nek 76, a La Scala balettegyüttesének 70, a Holland Nemzeti Balettnek 72 vagy akár londoni Királyi Operaház Balettegyüttesének is csak 75 tagja van, addig a Magyar Állami Operaház 120 fős balett tagozatot tart el?

És akkor a főigazgató arra hivatkozik, hogy azért kell ilyen sok Diótörőt játszani, mert a munkavállalókat ki kell fizetni… Hogy van ez? Közel kétszer akkora létszámú az operaház balettegyüttese, mint a valóban vezető európai intézményeké!

Ennek az egyetlen megmagyarázható indoka az, hogy a főigazgató évente kétszer elmondja valahol, hogy – ahogy a napokban ismét megtette – hogy ő vezeti „a világ egyik legnagyobb… balett-társulatát”! Ezt látjuk! De minek?

Az említett nagyhírű együttesek is játszák a klasszikus repertoárt és persze XX. századvégi és mostani, modern előadásokat is. Ami kritikai észrevétel lehet – de mivel rendszeresen látom az említett együttesek előadásait is, meg merem kockáztatni: hogy legalább olyan színvonalon, mint a budapesti együttes! A Magyar Állami Operaház színpada sem nem kétszer akkora, mint a többi operaházé, és az előadásokban sincs benne több hópehely, hattyú, de a Bajadér „árnyaiból” sincs több a színpadon, mint máshol!

A Magyar Állami Operaházban működő balett tanfolyam, amit Magyar Nemzeti Balettintézetnek neveztek el…

Magyarország egyike annak a kevés országnak, ahol a táncművészet szinte valamennyi stílusában, formájához táncművészek, koreográfusok képzése egy akkreditált rendszerben, felsőoktatási formában, egészen egyetemi szintű

képzésig folyik. Itt a végzős hallgatók felsőfokú képzésük végén diplomát kapnak.

Ezzel az oktatási törvényekkel, gyermekvédelmi és más egyéb szempontoknak maximálisan megfelelő oktatás mellett, ami közpénzekből működik, az Operaház vezetése 2016-ban úgy döntött, hogy az egyetem klasszikus balett képzésével szemben gyakorlatilag egy ellenképzést indít, a saját kénye-kedve szerint.

Természetesen ennek a fizetős tanfolyamnak sem akkreditációja, sem pedig a közpénzből fenntartott Magyar Állami Operaházban semmi helye nem volt. Mint minden fizetős tanfolyamnak, ennek is elsődleges célja a profit termelés, működésének jellegénél fogva.

Kiemelendő, hogy ezt a képzést túlnyomó részben az Operaház alkalmazottjai végzik, megfelelő oktatói végzettség nélkül.

Az Operaház vezetősége ezzel párhuzamosan arra panaszkodik, hogy milyen költséges az intézmény fenntartása, üzemeltetése, ugyanakkor ennek a tanfolyamnak a költségeivel (termek használata, öltözők, gyermekvédelmi jogszabályok betartása, azok ellenőrzése – itt kiskorú gyermekek, öltöznek, vetkőznek, stb.) nem tudnak elszámolni (ezzel kapcsolatban közadatigénylésem van folyamatban!).

A szülők „zsarolásáról", a tanfolyam – ami mind a mai napig nem akkreditált! – egyéb, nem kívánatos működési anomáliáiról a napokban jelent meg egy terjedelmes cikk az Átlátszón.

https://atlatszo.hu/oktatas/2026/10/29/mi-voltunk-a-kiserleti-nyulak-felelem-megalaztatas-es-kormanykozeli-penzek-az-opera-tandijas-balettiskolajaban/

De miért is különösen problémás ez a magánkezdeményezés? Az operaház vezetősége megtévesztésre alkalmas módon: „Magyar Nemzeti Balettintézet"-nek nevezte el ezt a tanfolyamot. Magyarországon 1950 szeptember 1.-e óta működött a „valódi" Balettintézet, később főiskolai, majd 2017 óta egyetemi akkreditációval. Ezt a nevet, annak kulturális értékét használta fel ennek a fizetős tanfolyamnak az „eladására" az operaház vezetése, a balettigazgatóval az élén. Ez nem csak megtévesztő, de az operaháznak, mint közintézménynek

ilyen tanfolyam tartására az Alapítói okirat szerint lehetősége sem volt – természetesen! – így közpénzeket sem költhet, költhetett volna erre.

A Táncművészeti Egyetem Klasszikus balett képzés hallgatóit, akik ennek a tanfolyamnak, ennek az operaházi vezetést megelőző időszakában, gyakorlatilag 60 éven keresztül megismerkedhettek a „valódi-színpadi", színházi jelenléttel az operaház előadásaiban történő fellépésekkel. Mind a főiskola, majd az egyetem hallgatói a gyermek szerepekben való részvétellel, amit az operaház jelenlegi vezetése, a balettigazgató egy tollvonással fosztotta meg tudatosan ettől a lehetőségtől, tette lehetetlenné ezt. Ezeket a gyermek szerepeket a fizetős tanfolyamokra – a cikk tanulsága szerint – aki többet fizet, többször szerepelhet (ezt a cikk írja meg, a szülők elmondása alapján!) alapon a tanfolyamra járó gyerekek kapják, akik azokat több-kevesebb, de biztosan „aranyos, helyes" módon abszolválják is.

Visszatérve a Diótörő maratonra: az operaház balettművészei számtalan esetben azzal szembesülnek, hogy a kiírt gyakorlatok próbák előtti, vagy utáni időben, amikor az operaház repertoárjának darabjait szeretnék „átpróbálni", „lejárni", szeretnének bemelegíteni, stb., esetleg beugrás, bármi egyéb ok miatt, akkor a balett termekből kiszorulnak, mondván, hogy ott a tanfolyam fog éppen fizetős órát tartani…

A közadatigénylés tárgya többek között ennek a tanfolyamnak a jogalapját, másrészt az operaház közvetlen és közvetett költségeinek, elszámolásának bemutatását kéri, amire egyelőre nincs érdemi válasz.

Amennyiben az operaház nem tudja bemutatni azt, hogy a hosszú évek óta a kiemelt kulturális közintézményben tartott fizetős tanfolyam költségeivel el tud számolni, az felvetheti a közpénzekkel történő gazdálkodás hiányosságait is.

Ami még készül:

MÁO szervezeti felépítése, létszámadatok összehasonlítása más operaházakkal

Mi volt Ókovács pályázatában és abból mi (nem) valósult meg

Folyt. köv…